

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/202/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120212924
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2021:8120212924.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v spore žalobcu: C. L., X.. XX.X.XXXX, V. L. G. XX, XXX XX L., zastúpeného: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 08901 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a.s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, zastúpeného: Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47234679, o primerané finančné zadostučinenie 719,35 EUR, takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 150 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.
- III. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 12.11.2020 sa voči žalovanému domáhal zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 719,35 EUR za porušenie svojich spotrebiteľských práv, ktorých sa domáhal v základnom konaní vedenom na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 7Csp/11/2020.
2. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.
3. Súd na základe skutkových tvrdení žalobkyne, popretí skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením rozhodnutia 7Csp/11/2020 zistil tento skutkový stav:
4. Žalobca v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7Csp/11/2020 sa voči žalovanému domáhal vydania bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v § 1 a § 2 Hlavy 18 úverových zmluvných podmienok k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 05.06.2013.
5. Súd I. inštancie rozsudkom zo dňa 22.06.2020 výrokom I. uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 119,35 EUR s 5 % úrokom z omeškania ročne od 28.01.2020 do zaplataenia; výrokom II. a III. vyhovel žalobe v časti určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok a výrokom IV. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.07.2020.
6. Súd I. inštancie dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru s poukazom na absenciu obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 písm. f) a j) zák. č. 129/2010 Z.z.
7. Žalovaný poskytol žalobcovi úver vo výške 4.000 EUR, pričom žalobca v jeho prospech realizoval úhrady v celkovej výške 4.119,35 EUR, preto má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 119,35 EUR.

8. Súčasne dospel k jednoznačnému záveru o neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v § 1 Hlavy 18 úverových zmluvných podmienok a to vo výške poplatkov za upomienky v sume 5 EUR v prípade 1. upomienky a 12 EUR v prípade 2. a ďalšej upomienky, ako aj zmluvnej podmienky uvedenej v § 2 Hlavy 18 úverových zmluvných podmienok, v zmysle ktorej si žalovaný v prípade omeškania klienta môže uplatniť nárok na zmluvnú pokutu vo výške 17 EUR.

9. V žalobe ďalej uviedol, že si uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie porušenia jeho spotrebiteľských práv, ktoré si bol nútený brániť v základnom konaní. Primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy a súčasne má mať aj funkciu relutárnu.

10. V danom prípade treba zdôrazniť, že žalovaný nielen, že v úverovej zmluve používal neprijateľné zmluvné podmienky, ale tiež aj konal spôsobom, ktorý je možné považovať za nekalé obchodné praktiky, čiže zo strany žalovaného sa jednalo o viacnásobné porušenie práva. Keďže je spotrebiteľom, ktorý si úspešne uplatnil porušenie svojho práva na súde, primerané finančné zadosťučinenie požaduje vo výške 719,35 EUR, pričom tento nárok zohľadňuje skutočnosť, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil o sumu 119,32 EUR a za 2 neprijateľné zmluvné podmienky požaduje 600 EUR.

11. Žalovaný žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

12. Základným predpokladom na úspešné uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je okrem preukázania ujmy aj preukázanie, že žalovaný svojim konaním porušil ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa, alebo osobitného právneho predpisu. Predpokladom uplatnenia tohto inštitútu je to, aby aspoň potencionálna hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinností vznikla, inak nie je čo reparovať.

13. Rozhodnutie Okresného súdu v Prešove pod sp. zn. 7Csp/11/2020 nemožno považovať za úspešné uplatnenie porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom na ochranu spotrebiteľa. Predmetom tohto konania nebolo uplatnenie porušenia práv, alebo povinností, ale výlučne vydanie bezdôvodného obohatenia a vyhlásenie neprijateľných zmluvných podmienok. Z tohto žiadaným logickým výkladom nemožno dospieť k záveru akého porušenia práv alebo povinností ustanovených zákonom č. 250/2007 Z.z. a osobitnými predpismi sa žalovaný na žalobcovi dopustil. V prípade vyhlásenia neprijateľných podmienok žalobca netvrdil, ani nič nepodložil, že by boli voči nemu zo strany žalovaného vôbec použité a aplikované a pokiaľ ide o sumu bezdôvodného obohatenia, žalovaný túto v prospech žalobcu uhradil.

14. Podľa názoru žalovaného žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadne toho, že zo strany žalovaného skutočne došlo k porušeniu práv alebo povinností ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, nakoľko v žalobe nešpecifikoval ani bližšie nekonkretizoval akého konkrétneho porušenia práva alebo povinnosti sa mal žalovaný údajne dopustiť, ani toto porušenie presne nevymedzil odkazom na konkrétne ustanovenie zákona ani nepredložil súdu rozhodnutie, ktoré pri by preukazovalo, žeby žalovaný porušil práva alebo povinnosti ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi. Je adekvátne a samozrejmé, že žalovaný požadoval od žalobcu úhradu jeho dlhu v zmysle úverovej zmluvy. Žalovaný na základe rozsudku Okresného súdu Prešov 7Csp/11/2020 uhradil žalobcovi sumu prevyšujúcu istinu poskytnutého úveru. Pokiaľ by však mal žalovaný uhradiť žalobcovi ešte umelo vykonštruované finančné zadosťučinenie, dostal by sa sám do pozície dlžníka, ktorý by uhradil žalobcovi ako spotrebiteľovi viac ako mu vrátil. Tento stav určite nemôže byť žiadúci, ani na základe európskych smerníc na ochranu spotrebiteľa, nakoľko namiesto zabezpečenia rovnosti účastníkov konania by duplicitné sankcionovanie spôsobilo vznik nerovnováhy v neprospech dodávateľa. Súčasne by sa takýmto rozhodovaním súdov podporila špekulatívnosť spotrebiteľov, ktorým by súd v prípade podania žaloby nielen vyhlásil úver za bezúročný a bez poplatkov, ale pri priznaní ešte aj ďalšieho umelo navýšeného primeraného finančného zadosťučinenia by sa z poskytovania úverov stala príjmová činnosť pre spotrebiteľov, ktorým by sa ešte aj platilo za poskytnutie úveru.

15. Podľa § 3 ods.5 zák. č. 250/2007 Z.z., proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané

finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

16. Žalobca sa predmetnou žalobou v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. domáha zaplataenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške zodpovedajúcej sume, o ktorú sa žalovaný bezdôvodne obohatil a sume vo výške 300 EUR za každú z neprijateľných zmluvných podmienok, ktorých určenia sa v základnom konaní domáhal.

17. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak si na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zák. č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práv alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, ale stačí, ak takáto ujma tu je. Je pritom bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

18. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne.

19. Ak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce.

20. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobca ako spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a tiež má právo domáhať sa, aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva, alebo povinnosti stanovenej zák. č. 250/2007 Z.z. alebo osobitnými právnymi predpismi, ktorými je aj zákon o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z. a § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva, alebo povinnosti ustanovenej týmito zákonmi zodpovedá.

21. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobca si úspešne v konaní vedenom pod sp. zn. 7Csp/11/2020 voči žalovanému uplatnil porušenie svojich spotrebiteľských práv preukázaním, že na jeho strane s poukazom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru pre absenciu obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vzniklo bezdôvodné obohatenie prijatím úhrad nad istinu poskytnutého úveru a súčasne tento do úverových zmluvných podmienok zakomponoval neprijateľné zmluvné podmienky, čím nesporne došlo k naplneniu hypotézy na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z.

21. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie nie je závislý od okamihu uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Pre priznanie daného nároku nie je relevantné, či ku vzniku ujmy aj reálne došlo alebo nie. Na to, aby všeobecný súd priznal spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie úplne postačuje len samotná existencia hrozby ujmy počas účinnosti zák. č. 250/2007 Z.z. (rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. XXCS., XCo/XX/XXXX, XCo/XX/XXXX C. XXCo/XX/XXXX).

22. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobcu ako spotrebiteľa, súd považoval samotný nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný, avšak iba čiastočne.

23. Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolností na strane žalobcu ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k

porušení práv a povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.

24. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

25. Za daného stavu s ohľadom na porušenie práv žalobcu zo strany žalovaného, ktorých ochrane sa úspešne domohol na súde, je nárok žalobcu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia dôvodný. Žalobca v základnom konaní bol nútený podniknúť kroky na ochranu svojich spotrebiteľských práv, pričom samotné súdne konanie je stresujúcim faktorom odôvodňujúcich priznanie finančného zadosťučinenia. Žalobca však svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnil len svojou úspešnosťou v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a tým, že si uplatňuje satisfakciu za porušenie jeho práva ako spotrebiteľa, ktoré bol nútený brániť. Neuviedol či konanie žalovaného a následne domáhanie sa vydania bezdôvodného obohatenia súdnou cestou viedlo k vzniku aj iných negatívnych dôsledkov v jeho súkromnom a spoločenskom živote. Takýmito negatívnymi dôsledkami, resp. nepriaznivými okolnosťami prípadu, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s nekalým konaním žalovaného je napr. vznik nepriaznivej majetkovej a sociálnej situácie v konkrétnom čase, odkázanosť na iných alebo psychická záťaž (rozsudok Krajského súdu v Prešove XXCoCsp/XX C. XX/XXXX).

26. Potom s poukazom na všetky okolnosti prípadu a viacnásobné porušenie spotrebiteľských práv žalobcu súd za primeranú výšku finančného zadosťučinenia považoval sumu 150 EUR. Vychádzal zo skutočnosti, že zo strany žalovaného došlo k vydaniu bezdôvodného obohatenia a v porovnaní s inými prípadmi u žalobcu nedošlo k priamym vyhrážkam a zastrášaniam zo strany dodávateľa, ktoré by mali vplyv na jeho psychiku či rodinný život. Na základe uvedených skutočností, potom priznaná suma primeraného finančného zadosťučinenia zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobcovi ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradiť dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa. Na záver súd pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemá slúžiť na obohatenie spotrebiteľa, ani kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale ide o nárok, ktorým sa reparuje ujma nemateriálnej povahy a musí zostať na úrovni a funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (rozsudok Krajského súdu v Prešove XCo/XXX/XXXX, XXCo/XX/XXXX C. XCo/XX/XXXX).

27. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

28. Podľa čl. 3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

29. CSP nemá obdobné ust. § 142 ods. 3 CSP., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 CSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná a zohľadňuje teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k CSP, nakladateľství C. H. DESK).

30. Aj z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

31. Keďže predmetom konania bol nárok žalobcu na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého výška závisí od úvahy súdu, bol žalobcovi priznaný nárok na náhradu trov konania ako úspešnej strane sporu čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu.

32. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté podľa § 262 ods. 2 CSP vo výške zodpovedajúcej prisúdenej sume primeraného finančného zadosťučinenia po právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.